

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยเรื่อง ปัจจัยด้านครอบครัว และจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการเกิดจิตสาธารณะ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดจิตสาธารณะของนักศึกษา มีการสร้างและปรับปรุงแบบวัด เพื่อนำมาใช้ในการเก็บข้อมูล โดยให้นักศึกษาตอบแบบวัดต่างๆแล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป ในส่วนนี้จะได้กล่าวถึงวิธีการวิจัย ได้แก่ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือและการหาคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ในปีการศึกษา 2554

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ในปีการศึกษา 2554 จำนวนทั้งสิ้น 500 คน

ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ

การวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นกำหนดโควตา (Stratified quota random sampling) โดยในขั้นแรก ผู้วิจัยเลือกวิจัยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ในปีการศึกษา 2554 จากนั้นได้ทำการแยกประเภทตามคณะที่ศึกษาจำนวน 5 คณะ ได้แก่ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะครุศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม จำนวนคณะละ 100 คน โดยในแต่ละคณะแบ่งเป็นเพศชายจำนวน 50 คน และเพศหญิงจำนวน 50 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 500 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรในงานวิจัยนี้ ประกอบด้วย แบบสอบถามลักษณะทางชีวสังคม ภูมิหลังของนักศึกษา แบบวัดพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม แบบวัดการอบรมเลี้ยงดู

แบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล แบบวัดการเห็นแบบอย่างจากบิดามารดา แบบวัดสุขภาพจิตดี และแบบวัดทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการทำงานประโยชน์เพื่อส่วนรวม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แบบสอบถามลักษณะทางชีวสังคมภูมิหลังของนักศึกษา (เรื่องทั่วไปเกี่ยวกับนักศึกษา) เป็นสอบถามที่สร้างขึ้นประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับลักษณะทางชีวสังคมภูมิหลังของนักศึกษา คือ เพศ อาชีพบิดา อาชีพมารดา รายได้ครอบครัว และการพักอาศัย โดยให้นักศึกษาเลือกคำตอบที่มีอยู่แล้ว

แบบวัดพฤติกรรมการทำงานประโยชน์เพื่อส่วนรวม (ฉันกับสังคม) วัดโดยการให้นักศึกษารายงานว่า ตนเองแสดงออก หรือได้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม ด้วยความสนใจ ตั้งใจที่จะปฏิบัติให้ดีที่สุด ตัวอย่างของการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม เช่น การรักษาความสะอาดในการใช้ห้องน้ำ การนำขยะไปทิ้งในถังขยะที่มหาวิทยาลัยจัดเตรียมไว้ให้ เป็นต้น วัดโดยแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วยมาตราประเมิน 6 หน่วย จาก "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" โดยมีข้อความที่เป็นบวก 7 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1,3,5,6,7,8 และ 10 ข้อความที่เป็นลบ 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ 2,4 และ 9 แบบวัดนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .88

ตัวอย่าง แบบวัดพฤติกรรมการทำงานประโยชน์เพื่อส่วนรวม (รายละเอียดในภาคผนวก ก)

(0) ฉันดูแลความเรียบร้อยบริเวณรอบๆบ้าน

_____	_____	_____	:	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง		ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน ในแต่ละข้อมีคะแนน 6 อันดับ คือ ให้คะแนน "จริงที่สุด" 6 คะแนน และลดลงตามลำดับจนถึง "ไม่จริงเลย" ให้ 1 คะแนน

การคิดคะแนน คิดโดยรวมคะแนนทุกข้อในแบบวัดพฤติกรรมการทำงานประโยชน์เพื่อส่วนรวม แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้ 1) ระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00–2.66 คะแนน 2) ระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.67–4.33 คะแนน 3) ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.34–6.00 คะแนน

แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล (เกี่ยวพันกับประสบการณ์ทางบ้าน) ประกอบด้วยประโยคบอกเล่า 10 ประโยค มีข้อความเกี่ยวกับการปฏิบัติของผู้เลี้ยงดูที่มีต่อผู้ตอบในทำนองรัก ยอมรับ ให้ความสนิทสนมเป็นกันเอง ให้ความอบอุ่น ให้รางวัลและลงโทษตน

อย่างสมเหตุสมผล และมีความสม่ำเสมอ ไม่ทำตามอารมณ์ วัดโดยแบบวัดที่ใช้ในงานวิจัย เรื่อง ลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในสภาวะเสี่ยงในครอบครัวและทางป้องกัน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และงามตา วณิชทานนท์ และคณะ, 2536) แต่ละข้อมีมาตราประเมิน 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” โดยมีข้อความเป็นบวก 5 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 3, 4, 6 และ 7 ข้อความเป็นลบ 5 ข้อ ได้แก่ ข้อ 2, 5, 8, 9 และ 10 แบบวัดนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .85

ตัวอย่าง แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล

(0) ผู้ปกครองแสดงให้เห็นฉันรู้ว่าท่านรักฉันมาก

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

เกณฑ์การให้คะแนน ในแต่ละข้อมีคะแนน 6 อันดับ คือ ให้คะแนน “จริงที่สุด” 6 คะแนน และลดลงตามลำดับจนถึง “ไม่จริงเลย” ให้ 1 คะแนน

การคิดคะแนน คิดโดยรวมคะแนนทุกข้อในแบบวัดพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้ 1) ระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00–2.66 คะแนน 2) ระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.67–4.33 คะแนน 3) ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.34–6.00 คะแนน

แบบวัดการเห็นแบบอย่างจากบิดามารดา (สิ่งที่เห็นจากบิดามารดา) วัดโดยการให้นักศึกษารายงานว่าตนได้เห็นการแสดงออกของบิดามารดาถึงความสนใจ เอาใจใส่ ต่อการรับผิดชอบต่อสังคม วัดโดยแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” โดยมีข้อความเป็นบวก 7 ข้อ ได้แก่ ข้อ 2, 4, 5, 6, 8, 9 และ 10 ข้อความเป็นลบ 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 3 และ 7 แบบวัดนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .84

ตัวอย่าง แบบวัดการเห็นแบบอย่างจากบิดามารดา

(0) พ่อแม่ของฉันใช้น้ำประปาอย่างประหยัด

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

เกณฑ์การให้คะแนน ในแต่ละข้อมีคะแนน 6 อันดับ คือ ให้คะแนน “จริงที่สุด” 6 คะแนน และลดลงตามลำดับจนถึง “ไม่จริงเลย” ให้ 1 คะแนน

การคิดคะแนน คิดโดยรวมคะแนนทุกข้อในแบบวัดพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้ 1) ระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00–2.66 คะแนน 2) ระดับ

ปานกลาง มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.67–4.33 คะแนน 3) ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.34–6.00 คะแนน

แบบวัดสุขภาพจิตดี (ความรู้สึกเกี่ยวกับตัวเอง) ประกอบด้วยประโยคบอกเล่าเกี่ยวกับปริมาณความวิตกกังวล อารมณ์แปรปรวน ขาดสมาธิ เคร่งเครียด เป็นต้น วัดโดยแบบวัดที่ใช้ในงานวิจัย เรื่อง ลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในสภาวะเสี่ยงในครอบครัวและทางป้องกัน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และงามตา วรนิทานนท์ และคณะ, 2536) จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วยมาตราประเมิน 6 หน่วย จาก "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" โดยมีข้อความเป็นลบทั้งหมด แบบวัดนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .80

ตัวอย่าง แบบวัดสุขภาพจิตดี (รายละเอียดในภาคผนวก ก)

(0) ฉันรู้สึกลำบากใจถ้าจะต้องตัดสินใจทำอะไรด้วยตัวเอง

_____	_____	_____	:	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง		ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง
				ไม่จริง	ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน ในแต่ละข้อมีคะแนน 6 อันดับ คือ ให้คะแนน "จริงที่สุด" 6 คะแนน และลดลงตามลำดับจนถึง "ไม่จริงเลย" ให้ 1 คะแนน

การคิดคะแนน คิดโดยรวมคะแนนทุกข้อในแบบวัดพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้ 1) ระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00–2.66 คะแนน 2) ระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.67–4.33 คะแนน 3) ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.34–6.00 คะแนน

แบบวัดทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม (ความคิดเห็นของนักศึกษา) วัดโดยให้นักศึกษารายงานถึงการประเมินผลดี หรือผลเสียของการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ความชอบ พอใจที่จะทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม และความพร้อมที่จะทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม วัดโดยแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" โดยมีข้อความเป็นบวก 5 ข้อ ได้แก่ ข้อ 2,3,4,5, และ 9 ข้อความเป็นลบ 5 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1,6,7,8 และ 10 แบบวัดนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .76

ตัวอย่าง แบบวัดทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม

(0) ฉันรู้สึกว่าการจอดรถในที่ห้ามจอดเป็นเรื่องธรรมดา

_____	_____	_____	:	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง		ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง
				ไม่จริง	ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน ในแต่ละข้อมีคะแนน 6 อันดับ คือ ให้คะแนน "จริงที่สุด" 6 คะแนน และลดลงตามลำดับจนถึง "ไม่จริงเลย" ให้ 1 คะแนน

การคิดคะแนน คิดโดยรวมคะแนนทุกข้อในแบบวัดพฤติกรรมกรรมการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้ 1) ระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00–2.66 คะแนน 2) ระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.67–4.33 คะแนน 3) ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.34–6.00 คะแนน

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองมีจำนวน 3 ชุด ได้แก่ 1) แบบวัดพฤติกรรมกรรมการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม 2) แบบวัดการเห็นแบบอย่างจากบิดามารดา และ 3) แบบวัดทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมกรรมการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบวัดของผู้วิจัยท่านอื่นๆ มาจำนวน 2 ชุด ได้แก่ 1) แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล และ 2) แบบวัดสุขภาพจิตดี ซึ่งผู้วิจัยได้นำแบบวัดทั้ง 5 ชุด มาทำการหาคุณภาพแบบวัด โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 150 คน เพื่อหาความเที่ยงตรง หาค่าอำนาจจำแนก และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด โดยมีรายละเอียดของการหาคุณภาพเครื่องมือดังนี้

ขั้นแรก หาความเที่ยงตรง (Validity) ในการหาความเที่ยงตรงของแบบวัดที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นการหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ศึกษาได้ตรวจดูแบบแปลนในการสร้างเครื่องมือวัด ซึ่งมีการกำหนดหัวข้อตามนิยามปฏิบัติการของแต่ละตัวแปรให้ครอบคลุมถึงสิ่งที่ต้องการศึกษา แล้วสร้างข้อคำถามเป็นจำนวนมากกว่าที่จะใช้จริงประมาณ 2 เท่า หลังจากนั้นนำแบบวัดที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาว่ามีเนื้อหาครอบคลุมตามนิยามปฏิบัติการของตัวแปรหรือไม่ และดูภาษา สำนวนของคำถามว่าเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างหรือไม่ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข (Face Validity)

ขั้นที่สอง หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) โดยนำแบบวัดทั้งหมดไปใช้กับกลุ่มนักศึกษาที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 150 คน จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ข้อคำถามเป็นรายข้อ (Item Analysis) และทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยรายข้อด้วยสถิติ t-test และหาค่า r-Item total (Corrected Item-Total Correlation) จากนั้นจึงคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงๆ ไว้เป็นข้อคำถามในแบบวัดที่จะนำไปใช้จริง

ขั้นสุดท้าย หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) การหาความเชื่อมั่นของแบบวัดที่ใช้ในการศึกษานี้ ใช้การหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)

ตารางที่ 3.1 แสดงคุณภาพของแบบวัดทั้งหมดในการวิจัยครั้งนี้

แบบวัด	จำนวนข้อ	พิสัยค่า t	พิสัยค่า r	ค่าความเชื่อมั่น
พฤติกรรมการทำ ประโยชน์*	10	6.90 ถึง 9.01	.49 ถึง .68	.88
การอบรมเลี้ยงดู*	10	7.55 ถึง 10.35	.45 ถึง .65	.85
การเห็นแบบอย่าง*	10	6.26 ถึง 10.39	.37 ถึง .61	.84
สุขภาพจิตดี	10	4.95 ถึง 9.98	.40 ถึง .59	.80
ทัศนคติที่ดี*	10	4.43 ถึง 7.18	.20 ถึง .58	.76

หมายเหตุ : * แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้ศึกษาดำเนินการขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงคณะต่างๆที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และเมื่อได้รับการตอบรับหรือได้รับอนุญาตแล้ว จึงทำการประสานงานกับทางอาจารย์โดยตรง เพื่อทำการนัดวันที่จะทำแบบสอบถามและแบบวัดไปทำการเก็บข้อมูลจากนักศึกษา

2. ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแจกแบบสอบถามให้นักศึกษากลุ่มเป้าหมายตอบ ใช้เวลาประมาณ 50 นาที โดยผู้วิจัยเป็นผู้ควบคุมการตอบด้วยตนเอง เพื่อความถูกต้องและตรงกับวัตถุประสงค์ในการศึกษามากที่สุด

3. นำข้อมูลกลับมาตรวจสอบ และคัดแยกข้อมูลที่ไม่สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ผลได้ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ มีแบบวัดที่สามารถนำมาใช้ได้จำนวน 500 ชุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อใช้ในการอธิบายตัวแปรในการศึกษา

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Product-Moment Correlation)

